

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Midwoud

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

23 maart 2016 / projectnummer: 3107

1. Hoofdpunten van het milieueffectrapport

Engie (voorheen GDF SUEZ) heeft het voornemen om nabij Midwoud een windpark te ontwikkelen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over de omgevingsvergunning wordt een procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. De provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor deze procedure en heeft advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport (MER). De Commissie heeft voor de advisering over reikwijdte en detailniveau van het MER een concept-MER ontvangen. In dit MER is een voorlopige beschrijving en beoordeling van de effecten van de zes alternatieven en varianten (verder in het advies alternatieven) opgenomen. De beschrijving en beoordeling van de effecten van het nog te kiezen voorkeursalternatief zal later in het MER worden opgenomen.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een heldere beschrijving en onderbouwing van de alternatieven en het uiteindelijke voorkeursalternatief;
- goede visualisaties van de landschappelijke gevolgen van de alternatieven (mede in relatie tot andere geplande windparken);
- een vergelijking van de milieueffecten (leefomgeving, natuur, landschap en energieopbrengst) van de alternatieven.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op het concept-MER² dat al veel belangrijke milieu informatie bevat. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in het concept-MER voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en beleid

In het kader van het Energieakkoord heeft de provincie Noord-Holland afspraken gemaakt met het Rijk over de hoeveelheid windenergie die zij op land mogelijk moeten maken in 2020. De taakstelling voor de provincie Noord-Holland is in totaal 685,5 MW. Dit is voor de provincie ook het absolute maximum. Een deel van deze opgave is al gerealiseerd. Voor de

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl.

² Windpark Midwoud, concept ten behoeve van start m.e.r.-procedure, 9 november 2015.

resterende opgave heeft de provincie de structuurvisie ‘herstructurering wind op land’ met bijbehorende verordening (PRV) vastgesteld.³ Hierin zijn de voorwaarden voor de nog te realiseren windparken vastgelegd. Een windpark moet bijvoorbeeld in een herstructureringsgebied liggen, geplaatst worden in een lijnopstelling van minimaal zes windturbines, niet in een weidevogelleefgebied liggen en voor elke nieuw te bouwen turbine moeten minimaal twee oude turbines worden verwijderd.

Engie heeft een aanvraag bij de provincie Noord-Holland ingediend om een windpark bij Midwoud te realiseren. Windpark Midwoud ligt in het herstructureringsgebied West-Friesland Oost maar buiten de twee suggestiestroken voor windparken. Het windpark Midwoud ligt binnen het weidevogelleefgebied.

Op bladzijde 12 en 13 van het concept-MER worden de provinciale voorwaarden voor de nog te realiseren windparken beschreven. Geef in het MER per voorwaarde aan in hoeverre daaraan kan worden voldaan, zie ook hoofdstuk 3.1 van dit advies. Ga daarbij expliciet in op het weidevogelleefgebied omdat de alternatieven daar nu niet aan voldoen.

3. Voornemen, alternatieven en referentie

3.1 Voornemen en alternatieven

In het MER moet het trechteringsproces naar de alternatieven en het uiteindelijk voorkeursalternatief helder worden beschreven en vanuit milieuoogpunt onderbouwd. Beschrijf/ onderbouw:

- hoe de keuze voor het herstructureringsgebied West-Friesland Oost tot stand is gekomen en daarbinnen de suggestiestroken;⁴
- hoe binnen het herstructureringsgebied de locatie nabij Midwoud is bepaald. Geef daarbij ook aan in hoeverre er realistische alternatieven binnen het herstructureringsgebied aanwezig zijn;
- de configuraties van de alternatieven. Geef daarbij ook aan in hoeverre een dubbele rechte lijn nog een realistisch alternatief is;
- het voorkeursalternatief in relatie tot het doel.

In paragraaf 14.3 is de verwachte energieopbrengst per alternatief helder weergegeven. Vanwege mitigerende maatregelen, stilstand door onderhoud en transportverliezen in het elektriciteitsnet kan er productieverlies optreden. In het concept-MER is voor alle alternatieven een afslag van 10% geschat. De Commissie adviseert echter om de afslag per alternatief afzonderlijk weer te geven omdat zij significante verschillen tussen de alternatieven verwacht.

³ Dit beleid is 15 januari 2016 in werking getreden.

⁴ Op bladzijde 13 en 14 van het concept-Mer is beschreven hoe alle herstructureringsgebieden in de provincie Noord-Holland tot stand zijn gekomen. Er is daarbij niet specifiek ingegaan op het herstructureringsgebied West-Friesland Oost.

Naast het oprichten van het windpark nabij Midwoud behoort ook het saneren van tenminste twee oude turbines voor elke nieuw te bouwen turbine tot de voorgenomen activiteit. Geef in het MER aan:

- de ligging van de te saneren windturbines;
- het aantal megawatt van de te saneren windturbines;
- wanneer de oude turbines worden gesaneerd en de nieuwe turbines worden gerealiseerd.

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten die met enige zekerheid zullen plaatsvinden.

In de nabije omgeving zijn plannen voor andere windparken waaronder het windpark Wieringermeer en Westfriesland. Deze plannen zijn niet definitief/ onherroepelijk. De Commissie adviseert om wel rekening te houden met deze geplande windparken zodat ook de cumulatieve milieueffecten met de voorgenomen activiteit beschouwd kunnen worden. Dit is met name van belang voor het aspect landschap maar wellicht ook voor de aspecten natuur, slagschaduw en geluid.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

In het concept-MER zijn veel van de milieueffecten van zes alternatieven al uitgebreid beschreven. In dit hoofdstuk geeft de Commissie, aanvullend op het concept-MER, nog een aantal specifieke aanbevelingen.

De Commissie adviseert in het MER een belemmeringenkaart op te nemen, die duidelijk maakt binnen welke kaders de reeds onderzochte en eventuele nieuwe alternatieven (zie paragraaf 3.1) opgesteld kunnen worden. Ga in het MER naast de effecten van de te realiseren windturbines ook in op de effecten van de te saneren windturbines (zie paragraaf 3.1) en de cumulatieve effecten met andere windparken (zie paragraaf 3.2).

4.2 Woon en leefmilieu

4.2.1 Hinder

In het concept-MER zijn de berekende geluidcontouren voor Lden van 47 dB voor de zes alternatieven weergegeven evenals de waarden onder de norm. Bij deze geluidcontouren is nog geen rekening gehouden met mitigerende maatregelen (er liggen immers nog woningen binnen de 47 dB-contour). De Commissie adviseert ten behoeve van een goede vergelijking van de alternatieven om ook een beoordeling met mitigerende maatregelen in het MER op te nemen en aan te geven hoeveel woningen er dan in de geluidklassen < 47 dB liggen.

Bij slagschaduw is uitgegaan van een situatie met mitigerende maatregelen. De Commissie adviseert om – analoog aan de situatie bij geluid – ook inzicht te geven in het aantal woningen dat dan in de slagschaduw-klassen < 5 uur liggen.

4.2.2 Externe veiligheid en radar

Er lijkt geen onderzoek te zijn verricht naar het risico van windturbines op het vliegverkeer (radarverstoring). De Commissie adviseert hier aandacht aan te besteden. Ook de verlichting van de turbines (zie ook paragraaf 4.4) speelt daarbij een rol.

4.3 Natuur

4.3.1 Natura 2000-gebieden

In het concept-MER is aan de hand van een voortoets geconcludeerd dat de alternatieven geen significant negatieve effecten hebben op de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten in de Natura 2000-gebieden IJsselmeer en/of Markermeer & IJmeer. De Commissie kan deze conclusie delen omdat alleen grauwe gans en brandgans in grotere aantallen in het studiegebied voorkomen en deze twee soorten in de bovengenoemde Natura 2000-gebieden sterk boven de tendoelgestelde aantallen voorkomen. Het is daarom niet nodig om na te gaan of de 1%-mortaliteitsnorm van het streefaantal van deze soorten uit IJsselmeer of Markermeer/IJmeer als gevolg van aanvaringen met windturbines wordt overschreden. Verstoringen en barrièrewerking van de windturbines hoeft ook niet te worden nagegaan. Een Passende beoordeling is volgens de Commissie niet nodig.

4.3.2 Beschermd soorten

De Commissie is van mening dat de effecten op de vleermuizen en vogels te globaal zijn beschreven in het concept-MER. De Commissie adviseert om te onderzoeken welke soorten (kunnen) voorkomen in het gebied en om nader in te gaan op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor de op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten. Geef aan in hoeverre verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Bepaal daartoe voor vogels en vleermuizen de omvang van de aanwezige lokale/regionale populatie enerzijds én van eventueel doortrekkende populaties anderzijds door middel van inventarisaties of berekeningen van dichtheden. Bepaal

vervolgens per turbine het aanvaringsrisico. Ga ten slotte na of 1%-mortaliteitsnormen worden overschreden voor vogel- of vleermuissoorten⁵. Indien de gunstige staat van instandhouding voor bepaalde beschermde soorten in Midwoud in gevaar komt, geef dan aan op welke wijze mitigerende maatregelen kunnen worden toegepast. Motiveer op grond waarvan verondersteld wordt dat een eventueel benodigde ontheffing wordt ontleend.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Visualisaties

In concept-MER is aangegeven dat er visualisaties zijn gemaakt. Deze zijn nog niet bij het concept-MER gevoegd. De Commissie adviseert om kwalitatieve visualisaties door middel van fotomontages en/of een 3D-model, gezien (vanaf ooghoogte) vanuit de omliggende wegen, dorpen/ bebouwingslinten en waardevolle gebieden bij het MER te voegen. Geef bij elke visualisatie de locatie op kaart en de beleving aan. Varieer met verschillende standpunten en verschillende afstanden.

Interferentie

Onderzoek of er sprake is van interferentie met andere bestaande en (mogelijke) nieuwe windparken in de omgeving zoals de plannen voor windpark Westfrisia en de windturbines in de Wieringermeer of andere hoge elementen (zoals hoogspanningsleidingen) in het landschap. Breng mogelijke interferentie in beeld middels de hiervoor genoemde visualisaties.

Verlichting

De Commissie adviseert in het MER in te gaan de zichtbaarheid van het park 's nachts (verlichting). Bekijk hierbij of de recente resultaten van het verlichtingsonderzoek bij windpark Zuidlob in Flevoland mogelijkheden bieden om hinder door eventuele verlichting te minimaliseren.⁶

Beoordeling

In het concept-MER is een relatieve beoordeling (alternatieven onderling) gegeven van het aspect landschap. De Commissie adviseert om een absolute beoordeling (ten opzichte van de huidige situatie/ referentie) te geven van landschap zoals ook bij het aspect geluid is gedaan.

⁵ Raadpleeg voor vogels: <http://www.bto.org/about-birds/birdfacts> .

⁶ Zie hiervoor <http://www.nuon.com/nieuws/nieuws/2015/onderzoek-windmolenverlichting-prinses-alexia-windpark-afgerond/> en www.windmolenverlichting.nl .

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Engie Nederland

Bevoegd gezag: Provincie Noord-Holland

Besluit: verlenen van omgevingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: Engie (voorheen GDF SUEZ) wil bij Midwoud een windpark ontwikkelen bestaande uit maximaal 12 windturbines. Hiervoor moet het bestemmingsplan worden aangepast, daarnaast is een omgevingsvergunning nodig. Voordat hierover besloten wordt, wordt eerst een milieueffectrapport opgesteld. De provincie Noord-Holland heeft de Commissie om advies gevraagd over de inhoud van het milieueffectrapport.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 29 januari 2016

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 23 maart 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. ir. W.H.A.M. Keijsers

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

mw. drs. J.P. Siedsma (secretaris)

dhr. drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie de website op de pagina *Wat doet de Commissie* in het hoofdstuk Advisering (www.commissiemer.nl/adviesering/watbiedtdecommissie).

Betrokken documenten:

De Commissie heeft het volgende document betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Windpark Midwoud, concept ten behoeve van start m.e.r.-procedure, Antea Group, 9 november 2015.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

